

Žaneta Káňová

Oponentský posudek magisterské diplomové práce

STORYTELLING A JEHO MOŽNOSTI V DRAMATICKÉ VÝCHOVĚ

65 stran textu, seznam použité literatury, přílohy

S velkým potěšením a zároveň očekáváním jsem přijala práci zabývající se storytellingem, který se odvíjí od tradičního vypravěčství příběhů a dostává se už i na naše jeviště jako jedna z dalších novodobých scénických forem vedle přednesu, scénického čtení, slam poetry (soutěže v improvizovaném autorském přednesu poezie) a dalších performativních vystoupení. Jádrem tohoto typu vyprávění je improvizace. Vyprávění nazkoušené, ale ne naučené z paměti. Pro zdárný výsledek využívají vypravěči při přípravě svých vystoupení mnoho zajímavých metod a cvičení, která mohou rozšířit a obohatit zásobníky učitelů dramatické výchovy. Již delší dobu zjišťují pedagogové, že děti ztrácejí schopnost vyprávět. Existují metody jak přimět děti, aby vyprávěly rády, aby se nebály, aby šly k jádru věci, aby příběh dokončily, aby z vyprávění měly radost, aby se navzájem poslouchaly. Škola klade větší důraz na psaní a čtení než na ústní projev. Podporováním přirozeného vypravěčství, můžeme dětem, kromě jiného, rozšířit jazykovou slovní zásobu. Z názvu práce jsem usoudila, že se tedy diplomantka bude zabývat možnostmi využití storytellingu v dramatické výchově u nás. V tom se moje očekávání nesplnilo. Pokusila se ale uchopit storytelling spíše jako uměleckou formu, specifickou divadelní disciplínu. Zaměřila se na *„vymezení problematiky storytellingu, na pochopení postavy vypravěče, který je klíčovou složkou tohoto procesu, a na ukotvení storytellingu v systému umění“*.

V **první části** práce využívá odbornou literaturu k definování storytellingu. Zaujaly mne citace z práce Hannah B. Harveyové a definice národních a mezinárodních asociací storytellingu působících ve Spojených státech. Pokračuje vymezením pojmu vypravěč v literárním textu, divadle a konečně ve storytellingu. Tuto část uzavírá záznamem odpovědí na otázky položené členům občanského sdružení Storytelling se záměrem uzavřít teoretickou část reflexí vypravěčů z praxe. Dotázaní neodpovídají vždy přímo na otázku, která je jim kladena. Z odpovědí (odpovědi jedné dotazované byly ponechány v anglickém jazyce) mám dojem, že někteří oslovení ke storytellingu přistupují více intuitivně a nemají dostatek teoretických vědomostí o tom, co dělají. A mají je mít? Vzpomeňme na vynikající vypravěče ze svého okolí. Co jsme na nich obdivovali, oceňovali? Ráda bych v této souvislosti citovala nám známého amerického vypravěče Davida Novaka (jeho dílna se uskutečnila na Dětské scéně v Trutnově v roce 2009). Na otázku zda existuje vypravěčský talent, odpověděl: *„Existuje tu více, tu méně. Tím, že ale storytelling pochází od přirozenosti, každý je schopný se ho naučit. Vyprávění se dá*

pěstovat, trénovat. Pro někoho je běžnou každodenní samozřejmostí, pak jsou ale vynikající vypravěči, kteří povýší vyprávění na umělecký útvar. Vypravěč – umělec staví vyprávění na úroveň ostatních uměleckých děl.“

Ve **druhé části** autorka překládá pasáže z knih tří osobností dramatické výchovy, kteří využívali a využívají metody storytellingu a kteří je citlivě a s hlubokým pochopením zařadili do svých výukových systémů: Winifred Wardová, Viola Spolinová a Rives Collins. On sám je i zkušeným profesionálním vypravěčem. Jeho umění i pedagogické metody mohli čeští zájemci vidět a vyzkoušet si ve dvou dílnách, v Jičíně a Svitavách. Z českých osobností, kteří o storytellingu píše autorka cituje Marii Pavlovskou. V poslední kapitole ještě připomíná zkušenosti britského vypravěče, kreslíře a učitele Andrew Wrighta, který využívá vypravěčství ve výuce jazyka a literatury.

Autorka čerpá z domácích i zahraničních zdrojů. Přehled **literatury** je uveden v závěru práce.

Po tomto přehledu následují **přílohy**. První je pohledem na orální tradici vyprávění příběhů v některých zemích. Zastoupeny jsou tři země Afriky, sever Evropy, Japonsko, Německo, střípky z arabského světa a Indie. Škoda, že tu není zmínka o historii storytellingu ve Velké Británii a Americe, odkud převážně čerpá materiál pro svou práci. Možná proto je tato zajímavá kapitola uvedena „jen“ jako příloha, protože ji autorka pravděpodobně nestihla dokončit. Druhá příloha obsahuje záznam původních odpovědí členů sdružení Storytelling, které byly interpretovány na konci první části. Třetí příloha (v angličtině) je záznamem motivačního vyprávění při přípravě na práci s částí příběhu Shakespearova dramatu Macbeth z knihy Winifred Wardové Stories to Dramatize (Příběhy k dramatizování). Poslední přílohou je seznam otázek (v angličtině), na něž je dobré znát odpověď, aby se vyprávění zdařilo.

Závěr: Diplomová práce Žanety Káňové splňuje podmínky standardně kladené na práce tohoto typu. Otevírá cestu dalším následovníkům. Je toho ještě mnoho co by k tématu mohlo být prozkoumáno a zaznamenáno.

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením C.

Nina Martínková

30. 12. 2016

Otázka k obhajobě: Co má společného storytelling a přednes, a v čem se liší?

(Přednes má u nás na rozdíl od storytellingu velkou tradici. Řada učitelů přednesu v přípravě studentů používá podobná cvičení jako pedagogové storytellingu Wardová, Spolinová či Collins. Proč asi?)

V úvodní kapitole hovoříš o vztahu vypravěče, diváka a příběhu jak jej vymezila Hannah B. Harveyová, předkládáš hlavní znaky storytellingu v pojetí mezinárodní organizace stt, další potřebné dovednosti zmiňuješ v kapitole Vypravěč ve storytellingu. To jsou místa, z kterých můžeš odvinout svou odpověď.

Ještě by se daly srovnávat monolog, scénické čtení, autorské... ale to už by bylo zbytečně dlouhé.)